

KUN LOGIIKKA MUUTTUU

KUTEN TUNNETTUA, suuri osa kansallisvarallisuudestamme on kiinni kiinteistöissä. Huomattavan osan tästä omaisuusmas-
sasta muodostavat asunnot. Asuntosektori on myös merkittävä
työnantaja, niin koko kansantalouden mittakaavassa kuin tietysti
meille kiinteistöalan ammattilaisillekin; maankäytön suunnittelusta
ja tontinmuodostuksesta lähtien aina institutionaaliseen asunto-
sijoittamiseen asti.

Vuodesta toiseen pitkittyvä talouden taantuma tai nollakasvu
tuottaa odotetusti lisää uutisia myös asuntomarkkinoilta: milloin
hintojen kerrotaan nousseen, milloin laskeneen. Asuntomarkki-
noilla vallitseekin monta totuutta ja lyhyen jakson uutisvirrasta
on vaikea tehdä pitäviä päätelmiä. Uudistuotanto on tietysti oma
lukunsa. Mutta jo käytettyjenkin markkinoilla on omakotitaloa,
rivitaloa ja kerrostaloa. On pääkaupunkiseutua, kasvukeskuksia
ja maaseutua. On keskusta-asuntoa ja lähiöasuntoa. On korjaus-
velallista ja korjausvelatontakin.

Monenlaista tilastonpitoakin näyttää olevan tarjolla. Karkeim-
millaan tunnutaan seurattavan pelkästään keskineliöhintojen muu-
tosta. Tällöin tulkintaan hintojen kehityksestä vaikuttavat monet
satunnaiset tekijät, kuten se, minkä kuntoisia, ikäisiä tai kokoisia
asuntoja on edellisen kuukauden tai kvartaalin aikana satuttu
myymään. Valtaosa tilastoinnista tosin tehtäen laatuakiointiin
perustuen. Useinkaan tilastojen laadintatapa ei kuitenkaan käy uu-
tisoinnista ilmi, mikä tekee niistä käytännössä tulkintakelvottomia.

Numerot ja tilastot kertovat pidemmässä juoksussa myös mark-
kinoiden ja toimintalogiikan muutoksesta. Erylisesti maaseudulla
ja äkillisen rakennemuutoksen alueilla vanhojen omakotitalojen
hintakehitys näyttää kaikkein synkimmältä. Omistajan mahdolli-
set ongelmat tosin alkavat vasta siinä vaiheessa kun kohde pitää
realisoida. Mikäli myyntitarvetta ja -halua ei ole, voi asunto olla
käyttöarvon näkökulmasta omistajalleen vielä pitkään yhtä arvokas
kuin ennenkin. Tosin ongelmaksi voi muodostua kohteen vakuus-
arvo, jos lainaa tarvitaan isompaan remonttiin.

Ehkä mielenkiintoisin piirre viimeaikaisessa uutisoinnissa on
kuitenkin se, että asuntojen hintojen jatkuva nousu kaupunkikes-
kuksissa ei ole enää itsestäänselvyys, ei edes pääkaupunkiseudulla.
Vaikka kysyntää riittää jatkossakin, tekee ostovoiman jatkuva leik-
kaaminen ja leikkautuminen lopulta tehtävänsä. Myös pankkien
lainanantokuri tuntuu pitävän. Eikä valoa tunnelin päässä tunnu
näkyvän, ei edes vastaantulevan junan.

Talouden vuodesta toiseen jatkuvat synkät kehitysnäkymät
tuntuvat pikemminkin ulottuvan entistä pidemmälle. Nyt puhu-
taan jo siitä, että ainakin tämä vuosikymmen mennään murheen
alhossa. Kun näitä ennustuksia kuuluu eri laidoilta ja varsin huo-
mattaviltakin tahoilta, saattaa näillä olla merkitystä myös jo itseään
toteuttavina ennustuksina. Myös muutokset asuntomarkkinoihin
ovat väistämättömiä, kuten olemme jo nähneet. Mutta kyse ei ole
enää vain hintaheilahteluista vaan muutoksista myös markkinoiden

toimintalogiikassa. Asuntomarkkinoilla vallinneet itsestäänselvyt-
det eivät itsestään selvästi enää pädekään. Asuntosäästämisestä,
varsinkin omistusasumisen muodossa, voi tulla myös takkiin,
ja kunnolla. Soppaa osaltaan hämmentävät myös kutakuinkin
jatkuvasti kiristyvät energiatehokkuusvaatimukset ja tiukentuvat
rakentamismääräykset, jotka ulottuvat korjausrakentamiseenkin.

Asia on sikäli merkittävä, että meillä on ainakin eurooppalai-
sen mittapuun mukaan poikkeuksellisen hajautunut asuntojen
omistusrakenne. Toisin sanoen meillä on huomattavan paljon
asuntojen omistajia, ja nimenomaan käyttäjäomistajia. Asunnot
ovat monille säästökohde ja ehkä jopa ainoa merkittävä sellainen.
Historiallisen datan valossa tämän säästämismuodon riskit ovat
olleet suhteellisen vähäisiä ja tuotot kohtuullisen hyviä.

Muuttuvat olosuhteet luovat uhkia ja haasteita, mutta joillekin
ne edustavat myös mahdollisuuksia. Ne, joilla on tietoa, taitoa ja
halua toimia uusissa olosuhteissa, tulevat menestymään. Muu-
tokset luovat kysyntää uudelle osamiselle. Tämä on hyvä
uutinen myös niille, jotka pystyvät kouluttamaan uudeltaisia ja
ehkä hiukan tulevaisuusorientoituneitakin oppisisältöjä. Samalla
saavumme myös – jälleen kerran – uusien tutkimustarpeiden ää-
relle. Yhä edelleen on hämmästyttävän paljon asuntomarkkinoihin
liittyviä asioita, joista ei ole kunnollista käsitystä. Esimerkiksi sitä,
millainen vaikutus energiatehokkuudella on asuntojen vaihtoar-
von muodostuksessa, on tutkittu Suomessa olemattoman vähän.

Vielä kummallisempaa on se, että korjausvelan ja sen hoitami-
sen arvoaikutuksia tunnetaan huonosti. Esim. lähiökerrostalojen
korjaustekniikkaan liittyviä tutkimishankkeita on rahoitettu ja to-
teutettu kymmenittäin. Mutta kovin harvoja tuntuu edelleenkin
kiinnostavan se, mitkä ovat korjausvelan hoitamisen taloudelliset
kannustimet investoijien eli omistajien näkökulmasta. Miten
erilaiset korjausinvestoinnit esim. kapitalisoituvat rakennusten
markkina-arvoon. Ilmeisesti logiikka on sillä tolalla, että mitäpä
näitä tutkimaan, kun ne investoinnit on tehtävä kuitenkin. Ettei
vaan taas oltaisi suomalaisen helmasynnin äärellä; löperössä
suhtautumisessa markkinointiin ja myyntiin eli pohjimmiltaan
asiakastarpeiden ymmärtämiseen.

Voitaneen liioittelematta todeta, että kansallisvarallisuutemme
ja suurelta osin yksityinen varallisuutemme on amatöörisijoittajien
käsissä. Asuntosijoittajiksi voidaan lukea kaikki ne, jotka omistuk-
sellaan ottavat markkinariskiä esim. hintojen muutoksesta. En
tiedä, kuinka moni asunnon omistaja on tätä edes miettinyt, saati
kunnolla sisäistänyt. Ainakin uusia asuntokauppoja hierottaessa
pitäisi ostajalaidalla olla entistä paremmin hereillä. Tarjolla oleva in-
formaatio, kuten viimeisin tilinpäätös asunto-osakeyhtiöissä tarjoaa
kyllä hyvä lähtökohdan, mutta tilanteet muuttuvat nopeasti. Ikävät
yllätykset, myös isossa mittakaavassa, ovat mahdollisia. Esimerkiksi
hutiloiden tehdystä putkiremontista voi koitua vesivahinko, jota
vakuutusyhtiö ei noin vain korvaakaan.